

Gustav Strniša:

Med pritlikavci

Murček mu je povedal, kaj je zvedel in sklenila sta, da se vrneta k čarovnici.

Počasi sta šla skozi goz. In potem je moral Murček pripovedovati svoje doživljaje. Zaključil je:

Tedaj ju je opazil njen stražnik pajek Žužkojed. Sprejel je močno mrežo in jo vrgel na Murčka, da bi ga ujel.

»Jaz sem pajek, čuvar naše čarovnice!« se je pohvalil pajek in ga hotel pograbititi.

»No, hvala bogu, da so me tako hitro spustili! Vse je trajalo le nekaj ur. Me vsaj nisi dolgo čakal!«

»Kako nekaj ur? Skoraj ves mesec te ni bilo nazaj!« mu je odvrnil Murček.

Čížek se je spet spomnil, da mu je kraljica rekla, da beži pri nji čas kakor blisk.

Mahnila sta jo po prvi stezi globoko v hosto, kjer sta upala najti čarovnico.

»Bodi kar hočeš!« se je jezil Čížek in dvignil pilo, ki jo je dobil od Ježibabe, da bi prepil mrežo.

Murček pa je bil urnejši in je sam potrgal vrvice s katere je bila mreža.

Ko je pajek zagledal pilo, se je zelo prestrašil, saj je spoznal pilo in vedel, da sta pritlikavca pač prijatelja njegove gospodarice. Prosil ju je, naj mu odpustita in ju pustil dalje.

Kmalu sta zagledala dom čarovnice.

Mahoma pa sta se pograbila za nosove. Kmalu bi se bila onesvestila, saj sta pozabila na živo mejo, ki je bila iz samih smrdljivk.

Čížek je urno vrgel pilo na tla in zavpil:

»Ti očisti našo pot,
kar smrdi, naj zdaj diši,
naj bo steza, kjer je plot!
Kje čarovnica tiči?«

Komaj je to izgovoril, je zadišalo po samih vrtnicah, smrdljiva živa meja je kar zginila. Prijazna steza se je razširila v belo s peskom posuto pot, ki je vodila do hišice.

Na pragu se je pojavila čarovnica in ju pozdravila s smehljajočim se obrazom. To pač ni bila več tista strahotna nekdanja Ježibaba, temveč samo dobra mamica in oskrbnica vseh živih bitij v okolici.

»Pozdravljena otroka moja!« Vedela sem, da se danes vrneti!« je vzklila in jima ponudila roko. Odvedla ju je v hišo, kjer ju je pogostila z orehovimi štruklji, ki jih je zabelila s sladkorjem in rozinami, da so se jima kar sline cedile.

Murček ji je povedal, kaj je zvedel od netopirja.

Vedeževalka se je nagnila skozi okno na vrt za hišo in glasno kriknila:

»Sraka! Sraka! Gospodinja na te čaka! Pridi urno, pridi v hišo, da spet nekaj mi poveš, saj ti mnogo, mnogo veš!«

Že se je pogmala sraka skozi okno.

»Ti tatinska ptica! Povej, kje si dobila prstan, ki ga imam jaz na prstu! Ali ni last mojega očeta?« je vprašal Murček, kajti čarovnica, ki je vse vedela, je hotela preskusiti srako, če bo govorila resnico.

Sraka je pogledala prstan in zakričala:

»Tat! Tat! Prstan je moj, moj!«

»Molči!« se je oglasila vedeževalka. Tatrica si bila in sem te komaj naučila ločiti tvoje od tujega! Kar priznaj, kje si našla prstan!«

»Za vodo, za široko in globoko!« je odvrnila sraka.

»Za morjem, kajne?« je hitel Jurček.

»Tam ni morja, tam ni morja! Ti se motiš, hi, hi, ha, ha! Le jezero globoko širi se v daljine. Ob jezeru pa strme se dvigajo pečine. V bližini tam je hiška mala, kjer mama Jurčka je zibala. Da, Jurček bil je pač nekdanj, a črni Murček je pa zdaj!«

»In tega si ti kriva, ti zlobna tatrica!« je jezno kriknil Murček. Hotel je vprašati čarovnico, kje leži to jezero, pa se je že oglasila sraka:

»Ni daleč od tod! Drevesa poglej! Ko pojdeš po cesti, dospeš na križpot. Smreka visoka tam rase v nebo, senca prijazna smehlja se naprot. Ob smreki na levo pa stari je bor, po njem zlezi kvišku, ozri se okoli! Zagledal prav nizko v zelenem boš doli pas reke, valovje se žene ob breg. Tam čolnič se ziblje, po vodi spe sam, brez vesel, brez vsega na drugo gre stran! Na njem se prepelji! Ko prideš na prod, zapleši okrog in zamahni z roko. Naredi polkrog! Presekaj ga drzno in hiti naprej! Prispeš boš do jezera! Dalje sam glej!«

»Da, da, daleč bo še treba iti! A kje je moj domek?« je vprašal Čížek vražarico.

Nasmehnila se je in ju odvedla na vrt. Ko sta dospela na konec vrta, si je Čížek kar pomel oči, za gostim drevjem se je smehljajal njegov dom.

Vstopili so. Kakšno veselje je zavladalo! Solznih oči ga je objela dobra mamica in ga pritisnila na srce, a očka se je tako smejal, da se mu je pipica v ustih tresla. Smejati se je od samega veselja in pa tudi zato, ker se preje ni nikoli nasmehnil odkar je zgubil sina. Zdaj se je pač moral pošteno nasmejati.

Tudi malega Murčka so lepo sprejeli, dali so mu mehko ležišče in veseli so šli tisti večer počivat.

Murčkovo srce pa ni bilo mirno, ves čas je mislil na svoje drage in je šele kesno zaspal.

Naslednji večer je sklenil Čížkov oče, da spremi s svojim sinom Murčka do jezera in mu pomagata poiskati njegove starše.

Že na vse jutro so potrkali pri Ježibabi.

Murček jo je žalostno pogledal in jo spet vprašal za svojo sestro.

Čarovnica je poklicala svojo hčerko, ki je bila zdaj še lepša. Zrak in prostost sta jo še bolj osvežila.

»Murček, objemi jo! To je tvoja sestra Rožica!« je rekla Ježibaba.

»Saj ne morem verjeti! Ona je pač vaša hči!«

»Ne, ni moja hči! Le pohčerala sem jo. Nihče ni vedel, da sem jo odnesla tvojim staršem. Začarala sem jo in ji vzela ves spomin na preteklost. Prepričana je bila, da je res moja hči.

In prav zdajle, ko ti jo vračam, mislim tudi na črnega strica krta!«

Murček je Rožico vesel objel. Tudi ona je bila vsa srečna, da je spoznala svojega bratca.

Čarovnica jima je prijazno kimala in

udarila z nogo trikrat ob tla.

Razgrnila se je zemlja. Pred njimi je ležal krt.

Ježibaba ga je pobrala:

»Nisem te pozabila. Videla sem v duši teh dobrih dečkov, da me hočeta prositi za tebe! Krivico sem ti storila! Odpusti mi!«

Naslednji hip je krta dvignila in ga na vso moč treščila ob tla.

Počilo je kot bi ustrelil s topom. Naslednji hip je stal pred njimi rešeni kralj podzemlja, se vsem hvaležno nasmehnil in zginil.

»Zdaj pa le srečno hodite! Murček, starše boš kmalu našel, ta čas naj ostane Rožica še pri meni!« je svetovala čarovnica.

»Ti mama! Meni se je pa danes vso noč sanjalo, da se je vrnil naš ubogi Murček«, je dejal neko jutro Murčkov očka. Vsak dan je obhodil polovico jezerskega brega. Drugo polovico je pa obhodila skrbna mamica, da bi našla sinčka.

»Morda res pride. Čudno, da nama naš jezerski povodnjaček ničesar ne pove. On bi pač moral najpreje vedeti, saj zelo daleč vidi!« je odvrnila mamica in se zazrla v jezersko gladino.

»Poglej ga! Danes je pa zelo zgoden. Običajno nas obišče šele pri kosilu, poseben kadar obedujemo krompir in kisl zelje s klobasami«, je pripomnil očka in pokazal na velik mehur, ki se je penil sredi jezera in spaval k bregu.

»Vidiš ga! Saj je res že tukaj!« je rekla mamica.

Komaj je priplaval mehur k bregu, se je razpočil in pred njima se je zasmeljal zeleni obraz jezerskega povodnjaka.

»Danes bo pa nekaj novic!« je pričel povodnjak. Otresel je iz sebe vodo in se široko zarežal.

»Kaj? Kako? Ali slutiš, da se naš deček vrne?« sta oba hlastnila.

»Ne slutim samo, temveč skoro vem, da mora biti že blizu. Že zelo zgodaj so pluli čez reko. Videla jih je meglica, ki jih je prehitela. Priplavala je nad moje valove in mi pripovedovala, da je srečala dva dečka, od katerih je bil eden črn.

Povodnjaček se je vzrl okoli sebe. Nikjer ni bilo nikogar videti.

»Pojdimo na skalo nad jezerom! Iz višave jih bomo preje zagledali!« je predlagala mamica.

»Kar pojdita! Takoj priplavam k skali!« je odvrnil povodnjaček in se pogнал v globočino.

Očka in mamica sta pa hitela ob jezeru na nasprotno stran, kjer sta splezala na strmo skalo in gledala v daljavo.

Oba dečka in Čížkov očka so se res kmalu približali. Ko so dospeli do skale, so kar obstali:

Iz vode se je pogнал povodnjaček. Z njega je brizgala voda. Mavrične kaplje so sijale v solncu, kakor bi pršeli od možička biseri. Njegova zelena koža se je smaragdno svetila. Spretno se je pogнал kvišku in obsedel poleg Murčkovih staršev.

Črni Murček je kar gledal mamico in očka. Takoj ju je spoznal. Razprostrl je peroti in jima pohitel v objem.

Tedaj je pa zagledal povodnjaček na njegovem prstu kraljevi prstan. Pograbil je dečka in skočil z njim v valove, ki so brizgnili na vse strani.

Potopila sta se samo za trenutek. Že sta se spet pogнала kvišku.

Vsi so strmeli. Črnega Murčka ni bilo nikjer. Mesto njega se je smehljaj bel in prijazen deček, mali Jurček, ki je zafrfotal z blestečimi perotmi in objel svoja starša in zvestega tovariša.

Povodnjaček se je vrnil v svoje jezersko kraljestvo. Naši znanci so pa hiteli nazaj k Ježibabi.

Ko so dospeli do hišice v gozdu, jih je vražarica že čakala.

Vstopili so.

In tedaj je zasvirala skrivnostna godba.

Stene hišice so se razmaknile. Mesto hišice je stala tamkaj visoka palača.

Čarovnica Ježibaba se je spremenila v lepo vilo.

Vstopila je Murčkova sestra in poleg nje hčerka zakletga kralja podzemlja. Vila je prišla za vsako roko eno deklico in ju odvedla v drugo dvorano, kjer so stali sijajni kraljevi prestoli.

Poleg Murčka je posadila vila hčerko kralja podzemlja, a poleg njegove sestre dobrega Čížka.

Godba je svirala in svirala. Od nekod so priplavale skrivnostne male vile. Čížek in njegova družica ter Murček in njegova družica so začutili na glavah krone.

»Ti Jurček si odslej kralj podzemlja! Ti Čížek pa kralj jasne poljane!« je odločila vila.

Oba para sta se dvignila in vsi so odšli na veselo svatovanje.

TUDI ANDREJČEK JE POSTAL KRALJ!

Pravljica o Čížku in Murčku se je srečno končala. Kaj pa Andrejček?

Še vedno se je boril. Deček je vedel, da ne bo njegova nevesta kaka zakleta princezka. Tudi mislil ni nikoli na njo.

Ker ni mogel dalje študirati, je sklenil

oditi nazaj na kmete.

»Nekaj zemlje imam, obdeloval jo bom, bom že živel! je dejal.

Ko je prišel na svojo njivico, je videl, da je zemlja dobro obdelana.

Tisti večer je spet prenočeval na polju in premišljeval svoje trudapolno življenje.

Zdelo se mu je, da je najbolj srečen tukaj, na svojem svetu.

Dolgo ni mogel zaspiti. Ko je odbilo v daljni vasi polnoči, je naš popotnik globoko vzdihnil.

Pred njim sta stala Čizek in Jurček. Oba sta bila oblečena v kraljevska oblačila z bisernimi kronami na drobnih glavicah.

»Dosegla sva svoje, a ti še vedno tavaš po svetu in se boriš!« ga je pomiloval Čizek.

»Zdaj sva kralja, zdaj ti lahko pomagava če hočeš! Še vedno te ljubiva, ker si pošten in priden. Pojdi z nama!« ga je vabil Jurček.

Andrej ju je zavrnil:

Tega kosa svoje težko pridobljene zemlje ne dam tudi za vajini kraljestvi, kajti ljuba mi je in draga obdelana v znoju obraza. Delo in trud morata roditi sad, ki je slajši kakor vse drugo!

»Še obžaloval boš!« je rekel Čizek in že sta izginila.

Andrej se je prebudil in si pomel oči. Danilo se je že in napotil se je proti vasi.

Na pragu je srečal svojo botro:

»Dobro jutro! Zdaj sem prišel zavoljo svoje zemlje! Sam jo bom obdeloval in si služil kruh! Nekaj bom dokupil in si postavil bajto.«

Botra ga je debelo pogledala in mu pokazala vrata.

Andrej je zamahnil z roko in šel, saj je vedel, da ima pravico do svoje zemlje. Šel je na sodnijo.

Botra in njen mož sta morala plačati odškodnino za ves čas kar sta uporabljala njegov svet. Kmalu je dokupil še kos zemlje in si zgradil hišo.

Podnevi je pomagal kmetom pri delu, le v zgodnjih jutranjih urah je gradil svoj dom. Les so mu dali sosedje, ker je bil priden, opeko je pa kar sproti kupoval.

Naselil se je v svojem novem domu in delal samo delal. V nedeljah pa je čital in se učil. Prebiral je gospodarske knjige in se spopolnjeval.

Moral je k vojakom. Tam se je seznanil s premožnim mladeničem, ki ga je vabil, naj gre z njim v Ameriko, kjer je imel svoje bogate sorodnike.

Andrej ni hotel.

Ko je odslužil vojake, se je vrnil na domačo poljano.

Kmalu si je pridobil vedno več ugleda. Marsikdo ga je prišel vprašat za svet. Bil je z vsemi dober in prijazen.

Andrej je pridno in dobro gospodaril ter si domačijo vedno bolj razširil.

In dobil je nevesto. Botrova hčerka Anica, ki ji je rešil nekdanj, ko je bil še pastir, življenje, se je z njim poročila in mu prinesla v dar ljubeče in zvesto srce, pridne roke in bogato doto.

Tisto noč, preden je stopil pred oltar, sta se mu še enkrat prikazala pritlikavca — kralja.

»Vendar si zmagal! Tvoja zemlja bo poslej dobro rodila, saj si jo premagal in omeščal s svojo pridnostjo!« mu je prerokoval Čizek.

Jurček pa je resno kimal:

»Res si postal pravi kmet! Tudi ti si vladar! Z znojem svojega obraza si si vil dragoceno krono, ki leskeče bolj kakor krona iz biserov! Lepša je kakor najini praviščni kroni! A tvoja poljana je tvoje kraljestvo!

Nvesto imaš, polja kraljico! Mlada je in lepa! S cvetjem okrašena bo hodila med njivami in ti pomagala!

Zdravo deco bosta dobila in srečno bosta živela!«

»Zdaj te pa kronava za kralja teh njiv in polj!« sta oba svečano rekla in dvignila tenko iz blestečen rose vlito svetlo krono, ki sta mu jo posadila na glavo:

»Vladaj srečno in ostani zvest svoji zemlji! Ne pozabi naju! Nikoli več naju ne boš videl!« sta mu dejala pritlikavca in izginila.

K O N E C

Gabrijel — dljak:

Cerkvica na Bledu

Je vodica.

Sredi vodice

je zemljica.

Na zemljici je cerkvica —

v njej Mati božja je doma.

Ta cerkvica zvonik ima,

v njem je zvonček vseh želja;

zamajaj ga in želi si,

Marija željo izpolni!

Josip Vandot:

Šveder in njegov psiček

Tonej je hodil že tretje leto v šolo, pa je šele tedaj spoznal, da ni tak, kakor so njegovi tovariši, ki so z njim sedeli po šolskih klopek. To spoznanje pa ga je bolelo in hudo mu je bilo, ko so ga začeli klicati mesto za Toneja samo Švedra. A da je bil Tonej sam kriv, da je z levo nogo šepal, bi ne bil rekel nobene besede, temveč bi se bil tovarišem celo smejal. A Tonej ni bil prav nič kriv. Ko je bil še prav majhen, se je po nesreči strkljalo poleno s skladovnice in mu je skoro zmečkalo stopalo. Od tedaj pa je moral Tonej šepati, pa naj se je še tako prizadeval, da bi hodil ravno kot njegovi tovariši.

Svoje šepavosti se niti zavedal ni. Nihče mu je ni očitil, še manj pa ga zasmejeval radi tega. Šele ko je hodil tretje leto v šolo, se je sosedov Anže domislil, da je Tonej šepast, in ga je pričel kar na lepem zmerjati s »švedrom«. Z Anžetom so potegnili vsi tovariši in že po treh dneh že nihče ni več vedel, da ni Toneju ime Šveder, temveč Tonej.

Pritožil se je materi, in mati je radi tega navila Anžetovim ušesom uro in ga oštela, kakor je bil zaslužil. No, Anžeta je bolelo, ker je bila roka sosedove matere precej trda. A ker se je je bal, se je potuhnil in niti govoril ni več s Tonejem. Trdno pa je sklenil, da se zne-se nad Švedrom, da bo tudi tega bolelo prav tako, kot je bolelo Anžeta, ko mu je sosedova mati navijala uro.

Od tistega dne pa se je Tonej pričel izogibati svojim tovarišem. Najrajši je sedel na vrtu sam in se učil za šolo in bral knjige, ki jih je bilo polno v očetovi omari. Pa še mar mu ni bilo, da je sam, in še na misel mu ni prišlo, da mu je nekoč poleno zmečkalo levo stopalo. Saj v nogi ni čutil zdaj nobenih bolečin in čemu bi se vznemirjal zaradi stopala, ko mu ni prav nič na poti?

Ves zamaknjen je bral tistega dne čudno zgodbo o čudnem človeku, ki je iskal po vsem svetu nekaj, česar ni niti sam poznal. Tonej se je zatopil v povest in niti vedel ni, da je priletelo po vrtu nekaj naglega in zasopljeno postalo tik pred njim. Šele ko je začutil na bosi nogi nekaj mrzlega in vlažnega, se je prebudil iz zamaknjenosti.

Zagledal je rjavega, kosmatega psič-

ka, ki je stal pred njim in na vso moč mahal s košatim repom in ga gledal z drobnimi, kakor oglje črnimi očmi. Tonej se je prvi hip začudil, ker še nikoli ni videl takega psička. A že se ga je razveselil in se je sklonil k njemu. Z roko ga je božal, da je psiček še bolj otepal z repom.

»Pa odkod si se vzel tako nenadoma?« ga je vprašal. »Iz vasi nisi, ker bi te sicer poznal. Povej mi, kako ti je ime, da te vem klicati. Povej psiček, le lepó povej!«

»Hik-hik,« je zalajal psiček prav tenko in obliznil Toneju roko.

»A tako — Hikec ti je ime,« se je začudil Tonej. »Prav lepo ime imaš, ni ti kaj reči. Samo to bi še rad vedel, odkod si doma. Povedel te bom nazaj k tvojemu gospodarju. Pri nas pač ne moreš ostati, ker nisi naš.«

Naj je Tonej še tako izpraševal, vendar ni izvedel ničesar. Psiček je samo skakal ob njegovi nogi in včasih zalajal s svojim drobnim glasom: »Hik-hik.« Toneju ni preostajalo drugega, kakor da ga je odvedel v hišo. Oče in mati sta ga gledala, a ga nista poznala prav nič. Prepričana sta bila, da se je zatekel sam Bog ve odkod in bo težko najti njegovega pravega gospodarja.

No, tega je bil Tonej na vso moč vesel. Všeč mu je bil Hikec in še tisti dan je sklenil z njim največje prijateljstvo. Bila sta si od tistega dne nerazdružljiva tovariša in sta se drug drugega že tako privadila, da sta se samo pogledala, pa sta že v očeh videla, kaj mislita. Hikec je spremljal Toneja vsak dan do šole. Šele ko je videl, da je njegov mali gospodar stopil v šolsko sobo, se je obrnil in zdrvel proti domu. Opoldne pa je že spet čakal pred šolo in je ves vesel in razigran spremljal Toneja domov. Še zmenil se ni za druge šolarčke, pa naj so ga še tako klicali in vabili k sebi. Samo takrat, ko se mu je približal Anže in ga dvakrat poklical, se je naglo zasukal, skočil naprej in se zagnal za Anžetom, da bi ga ugriznil naravnost v nogo. No, Anže mu je ubežal in se skril v sosedno hišo.

V Anžetu je zavrela radi tega jeza in spomnil se je trde roke Tonejeve matere, ki mu je navijala uro. Spomnil pa

se je tudi obljube, da bo Toneju pošteno zaigral a te obljube še do danes ni izpolnil. Vse to ga je zvezilo še bolj in rekel si je, da ga že jutri lisjak lahko odnese v goro in zapre v svojo votlino, če ne bo že jutri izpolnil svoje obljube.

In res je že drugi dan skrivnostno pripovedoval svojim tovarišem, da je videl včeraj na vrtu Švedra, ki je uganjal s psičkom svoje čarovnije. V roki je vihtel tenko paličico, ki je bila prav taka, kakršna je učiteljeva. Skoro bi ne rekel dvakrat, da jo je Šveder skrivač izmaknil z učiteljeve mize.

In čudno — učitelj je res pogrešil svojo paličico. Izpraševal je sem in tja, ker je bil prepričan, da mu je palico izmaknil samo poniglav in prevejan učenec. In tako je padel sum takoj na Toneja, ki ga je bil Anže videl, kako je s psičkom uganjal na vrtu čarovnije. A Tonej je jokal in tajil. Ker pa so vsi govorili proti njemu, je učitelj nazadnje res verjel, da mu je Tonej izmaknil palico.

Že je premišljeval, kako naj ga kaznuje, ko je prišel zunaj nekdo na vso moč praskati po vratih in se zaganjati vanje. Učitelj jih je odprl in hipoma je planil v sobo droben psiček, noseč v gobcu učiteljevo palico. Začudenje se je polastilo vseh, ker nihče ni pričakoval kaj takega. Hikec je spustil palico pred učiteljem na tla in skočil glasno lajajoč naravnost k Toneju, ki ga je prišel v svojem veselju božati pa glavi.

»Priden, Hikec, priden,« mu je govoril. »Povej, kje si dobil palico?« Povej, kdo jo je pustil tam, kjer si jo našel?«

Hikec ga je pogledal, a že je stresnil z glavo in skočil nazaj k palici. Trikrat jo je povohal, a je že odskočil od nje. S povešeno glavo je prišel vohljati po tleh in se je naglo bližal klopem. A že je zalajal in že je držal Anžeta za hlačnico in jo neusmiljeno cefral. Anže je skočil na noge in se otepal psička, a zaman.

»Rešite me, rešite!« je zatulil. »Nogo mi bo prekal... Joj, saj sem res izmaknil palico. Na sosedovo dvorišče sem jo vngel, da boste mislili, da jo je Tonej izmaknil. Pes pa me je videl in jo je zdaj prinesel v šolo... Joj, rešite me!«

Hikec je odnehal šele tedaj, ko ga je Tonej poklical. Še enkrat je zabevska nad Anžetom in se umaknil k durim. Tonej mu jih je odprl, Hikec pa je prijazno in veselo pomahljaj vsem z repom in odbrzel iz šole.

Anže je jokal in gladil svojo razcefrano hlačnico. Drugi učenci so se smejali in celo učitelj se je smejal. Tonej pa je bil ponosen na svojega Hikeca in zdaj še sam ni vedel, kako naj mu povrne vse to, kar je pravkar storil zanj. Dobra volja je vladala vse dopoldne v šoli in ti dobri volji se je moral Anže zahvaliti, da je bila njegova šolska kaznen mila, stokrat milejša nego Hikecova, ki se je tako neusmiljeno kazala na Anžetovih hlačah in ki je Anže ne bo zlepa pozabil, pa čeprav bi hodil še deset let v vaško šolo, česar mu pa ne privoščimo in česar bi mu nazadnje niti sam Hikec ne privoščil.

Gabrijel — dijak:

Pozdrav

Hiti, leti nevidni sel,
iz mojega srca je vzletel
tja blizu doli do morja
Jadranskega . . .

Visoko nad planinami,
lahno nad polji žitnimi
poljubit moji materi
srce hiti . . .

Zlogovnica

Sestavi iz naslednjih 12 zlogov: a-ca-do-le-me-ov-pe-pust-ter-tlas-to-tod 6 besed pomena: 1. evropski kralj, 2. domača žival, 3. slovanski apostol, 4. časovna doba, 5. svila, 6. uradno prost čas — da bodo tvorile začetne črke od zgoraj navzdol letni čas, končne črke od zgoraj navzdol pa razpoloženje tega časa.

Berite Langerjevo povest „PES II. ČETE“. Dobite jo v Tiskovni zadrugi in vsaki drugi knjigarni.

Kako je ubogi Ričko umrl

Ričko je bil dobrodušen in delaven konj. Njegov gospodar, čemerer kočijaž, ni lepo ravnal z njim. Zdelo se mu je že več ko preveč, če je dal zgaranemu konju pest mršavega sena. Kdo bi se dosti menil za staro, izdelano kljuso? In Ričko je dajal svoje poslednje moči za prijazen pogled in šop suhe trave. Kljub temu ga je kočijaž pogosto oplazil z bičem in skrbno skrival vrečo s senom, da ga ne bi lačni Ričko pospravil v svoj prazni želodec.

Ričko je dostikrat žalostno gledal kočijaža. Tih očitek je bil v njegovem pogledu, ali gospodar ga ni razumel. Kaj hočete, kočijaž je bil tudi samo človek kakor toliko drugih in se ni utegnil ukvarjati niti z ljudmi, kaj šele z »živino«! Tako sta živela tiho drug zraven drugega — kočijaž in njegov konj Ričko.

A Ričku je manjkalo razen prijaznih pogledov, dobre hrane in božanja še nečesa; nečesa, kar je zelo težko pogrešal in kar mu je bilo le malokdaj dano v življenju: miru. Kadar je prišel zvečer ves utrujen in zbit v hlev in hotel malce sanjariti o zelenih pašnikih, mehkih božajočih rokah ali dobrem ovsu, so ga porinili mlajši in živahnejši tovariši v skrajni konec hleva. In kadar je kočijaž skočil s kozla, ustavil voz in dal Ričku, da se malo oddahne, da, niti tedaj ni imel miru. Avtomobili so švigali mimo njega, električna cestna železnica je vsakih pet minut priropotala po tračnicah, svetlobne reklame so ga zbadale v oči, drugi vozovi so dirjali mimo njega, in ljudje so se pehali po pločniku sem in tja. Pocestni paglavci so metali kamenje vanj in ga dražili. Vsak dan je bilo tako. Sleherni dan. Nikoli nobene izpremembe... Tako je šlo leto za letom, dokler se ni Ričko poslednjič odpravil na svojo pot dolžnosti, dela in trpljenja. Že zjutraj mu je bilo tako čudno. Najrajši bi bil legel, a kočijaž ga je trdo prijel za uzo in ga vpregel v voz. Stare kosti so bile trudne in niso hotele več. Tudi ni mogel vleči voza tako kakor druge dni, in tako ga je kočijaž nekajkrat surovo udaril z bičem. In potem se je zgodilo. Zunaj mesta je legel Ričko na sredo ceste in se ni več ganil. Kočijaž je kakor iz uma udrihal z bičem po njem. Smešno: mar je mogoče z udarci zbuditi mrtvo žival? Stari, zvesti Ričko je bil legel k počitku, ki ga je zaslužil po toli težkem in dolgem delu. »Ričko!« je vzkliknil kočijaž in poprosil mrtvega zve-

stega tovariša odpuščanja za vse krivice, ki mu jih je bil prizadejal.

V občestnem jarku je pozabljen ležal bič...

Manica:

Hov, hov

Pripovedujejo, da je nekoč — bilo je še v prejšnjih starih časih — zašel na Japonsko popotni Nemec, ki pa niti malo ni razumel govorice ondotnih rojakov. Za spremljevalca si je sicer najel mladega domačina, a s tem mu je bilo le malo pomagano, kajti Japoncu je bil nemški jezik popolnoma tuj. Razumevala sta se samo na kretnje ali kakor pravimo na »miganje«. Ker Nemec ni štedil z denarjem, je storil Japonec vse, kar je bilo v njegovi moči, da je popotniku razkazal čim več zanimivosti, ktere je skušal raztolmačiti deloma z rokami, deloma pa z raznimi glasovi.

Ko sta tako hodila že ves dan in ogledovala to in ono, sta se pošteno zlačnila in Nemec je bil kar zadovoljen, ko ga je Japonec povabil na večerjo k sebi na dom.

No, kar se tiče kuhinje, se je Japonec res postavil. Lepi, okusno pripravljeni kosi ocvrte mesnine so romali na mizo in Nemec je hlatal z največjo slastjo. Mahoma se je pa spomnil, da Japonci menda prav radi uživajo meso živali, ki so kot človeška hrana, njemu pristudene. Tako na primer je čul, da ti ljudje zelo ljubijo mačje meso.

Ob tej misli se je kar stresel in mahoma ga je minil ves apetit. Zeleč se prepričati, je pokazal s prstom na ocvrte kose, pogledal vprašujoče gostitelja in se po mačje zadril:

»Mijav, mijav!«

Japonec ga je razumel ter mu tolažeče odkimal. Ob enem je pa tudi on pokazal na duhtečo ocvrtino, pogledal v gosta in pomirjevalno po pasje bevsknil: »Hov, hov!«

Seveda gostitelj ni vedel, da je »hov« gostu prav tako malo teknil kakor »mijav«.

Jutrovčki pišejo

Dragi striček Matiček! Lepo se Ti zahvaljujem za lepo in zanimivo knjižico, ki je napravila meni in mojemu bratcu mnogo veselja. O priliki se bom spet oglasila. Prisrčno Te pozdravlja

Eliška Klima, uč. I. razr. mešč. šole
v Mariboru

Dragi stric Matic! Srčno se Ti zahvaljujem za darilo. Močno me je razveselilo. Pobudo si mi iznova dal, da bom še rajši »Mlado Jutro« bral in pridno vse uganke reševal. Lepo Te pozdravlja hvalni

Radoš Germ, učenec III. b razr.
v Trbovljah

Dragi stric Matic! Najprisrčneje se Ti zahvaljujem za poslano darilo, ki sem ga prejel prejšnjo soboto. Še sanjalo se mi ni, da bom dobil nagrado! Prejšnjo nedeljo sem bral v »Mladem Jutru«, da boš prihodnjo nedeljo razdelil nagrade. Hitro sem si oblekel zeleno srajco — zakaj zelena barva pomeni upanje.... Upal sem, in upanje se je izpolnilo! Še enkrat, dragi stric Matic, Tebi najprisrčnejša zahvala, a vsem Jutrovčkom prav lepe pozdrave Tvoj

Koman Viktor, dijak real. gymn.
v Ljubljani

Križanka »Vidra«

Vodoravno: 1. človeška odlika, 7. kmetiški uslužbenec, 9. drevesni plod.

Navpično: 2. pesnitev, 3. oblačilni pripomoček, 4. konica, 5. število, 6. prometna pot, 8. žitarica.

Rešitev križanke »Metulj«

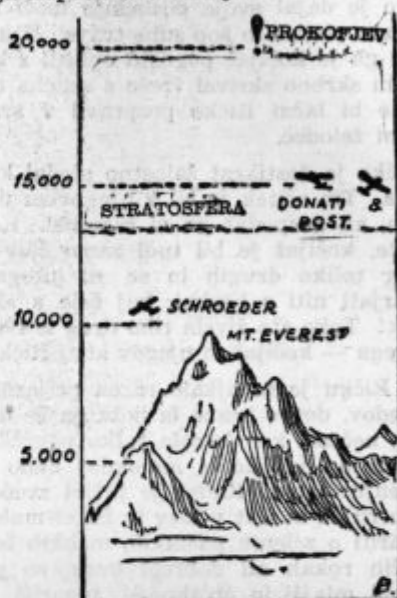
Vodoravno: 2. ak, 4. pa, 5. rman, 8. senik, 10. tnal, 11. Slovani, 15. lisica, 17. kaj?

Navpično: 1. naprstnik, 3. kamenica, 6. Ana, 7. Nil, 9. ko, 12. ol, 13. vi, 14. as, 16. aj!

Rešitev zlogovnice
Naprej — Slovan!

Težave so zato tukaj, da jih premagamo

Živimo v dobi napredka, ki ga je zlasti opaziti v zrakoplovski tehniki. Pričujoča slika ti nudi lep pregled velikega napredka v zadnjih letih.

Odkar je ameriški major Schroeder leta 1920 dosegel višinski rekord s približno 10500 m, se krivulja neprestano dviga. Trenutno imata svetovni rekord Italijan Donati in Amerikanec Wiley Post — dosegla sta višino 15000 m. Rus Prokofjev je pa ta višinski rekord s stratosfernim balonom prekosil kar za 7000 metrov in dosegel tako višino 22000 m — toda pri tem svojem drznem poletu je izgubil življenje.

SMEŠNICE

Mati: »Marica, ali si olupila jabolko, preden si ga pojedla?«

»Da,« odgovori ubogljiva Marica.

»Kje imaš olupek?«

»Olupek sem potem pojedla!«

»Glej, mamica, sam sem si napravil gosli!« vzklikne Mihec.

»To je pa res lepo! Kje si pa dobil strune za te lepe gosli?« se začudi mamica.

»Iz našega klavirja sem jih vzela, se odreže Mihec.